

Мирослава Чорна
Дарій Грабар

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ
НАВЧАННЯ ГРАМОТИ
ЗА БУКВАРЕМ І ЗОШИТАМИ ДЛЯ ПИСЬМА

1 клас

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 371.32
ББК 74.26
Ч-75

Рецензенти:
вчитель-методист школи № 12 м. Києва
Охота Г. І.
вчитель-методист школи № 115 м. Києва
Лук'яненко В. Г.

Чорна М. М., Грабар Д. І.

Ч-75 Методичні рекомендації до проведення уроків навчання грамоти за букварем і зошитами для письма : 1 клас. / М. Чорна, Д. Грабар ; – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2022. – 256 с.
ISBN 978-966-10-8161-0

Даний посібник містить календарне планування та розробки уроків до підручників «Буквар» і «Букваринка» (авт. Чорна М. М., Грабар Д. І.).

У посібнику подані розгорнуті конспекти уроків (добукварний і букварний періоди), де пропонуються найрізноманітніші оригінальні методи і прийоми роботи на уроках навчання грамоти. Ці рекомендації забезпечать розвиток творчих здібностей, уміння самостійно працювати з книгою, розв'язувати мовні завдання аналітико-синтетичного характеру, встановлювати зв'язки, виділяти подібне й відмінне, робити певні узагальнення, оволодіти лексичним багатством рідної мови.

Посібник призначений для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів і можуть бути використані вихователями дитячих садків.

УДК 371.32
ББК 74.26

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-8161-0

© Чорна М. М., Грабар Д. І., 2012
© Навчальна книга – Богдан, 2022

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

УРОКІВ З НАВЧАННЯ ГРАМОТИ

І РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ

Українська мова є державною мовою України. Для більшості її громадян вона є рідною. Рідна мова єднає сучасне покоління з попередніми й наступними і творить єдине ціле.

«Мова, — писав відомий педагог К. Ушинський у статті «Рідне слово», — є найкращий, що ніколи не в'яне й вічно розвивається, цвіт».

Як навчальний предмет українська мова виконує кілька функцій. Вона є об'єктом **пізнання, засобом спілкування і засобом самовираження** людини.

З раннього дитинства до глибокої старості людина невіддільно пов'язана з мовою. Це єдине знаряддя, яке вивищує її над світом, робить її нездоланною у пошуках істини.

Розпочинається прилучення дитини до краси рідної мови з милих бабусиних казок, забавлянок, материних колискових.

Але не кожна дитина, виховуючись вдома, сьогодні має можливість пізнавати в повній мірі багатство і красу рідної української мови. А без розвиненої мови учень не може здобути ґрунтовні знання з основ наук, не зможе гармонійно розвиватися.

Перше й основне завдання початкового періоду навчання — якомога швидше й якісніше допомогти дитині надолужити прогалини материнської школи у засвоєнні лексем рідної мови, її законів, особливостей.

Згідно тверджень вчених-лінгвістів та психологів лексичний запас особистості здебільшого формується від чотирьох до восьми років. А це якраз той вік, який охоплює дошкільне й початкове шкільне навчання дитини.

За даною програмою дитина за один навчальний рік має можливість не тільки засвоїти значення того чи іншого слова, але й осмислити обмотивованість його появи на українському ґрунті в цікавій і доступній для неї формі. Засвоєння лексем пропонується тематично підпорядковане.

Курс навчання грамоти як складова частина програми з української мови для початкової школи має на меті не лише навчити дитину читати й писати, але й закласти міцний фундамент для подальшого зацікавленого опанування школярем рідної мови.

Навчальний матеріал побудований на щоденному очікуванні дива. Коли дитина дивується, вона легко, з радістю все сприймає.

І це диво має відбуватися, в першу чергу, на уроках рідної мови.

Як досягнути задуманого подано у «**Методичних рекомендаціях щодо проведення уроків навчання грамоти**».

Для того, щоб досягти максимального ефекту у засвоєнні програмового матеріалу, автори, зважаючи на особливості шестирічної дитини, пропонують:

- а) чергувати завдання уроків читання і письма, щоб уникнути згасання **інтересу**, розвиваючи **довільну** увагу, яка формується лише в процесі спілкування з іншими людьми;
- б) **увесь навчальний день** підпорядковувати єдиній темі висловлювання, бо це сприятиме швидкому та якісному вхожденню лексем даної теми в активний словник дитини.

Усі одинадцять років навчання будуть успішними лише тоді, коли дитина на початковому етапі захопиться книжкою, відшліфує техніку читання.

Недосконалі навички читання призводять до того, що діти мало й неохоче читають, мимоволі позбавляють себе одного з найважливіших джерел знань і збагачення свого лексичного словника. А обмеженість словникового запасу та низька техніка читання перешкоджають дитині зрозуміти, осмислити зміст прочитаного. У свою чергу, через низький розвиток мови учням важко давати логічно обгрунтовані відповіді, аргументувати свої міркування, зв'язно й послідовно викласти зміст твору чи свої думки.

Усе перераховане впливає й на інші сторони діяльності дітей, вони втрачають інтерес до процесу учіння, не вміють зосереджуватися під час виконання завдань, у них уповільнений темп роботи, недостатня спостережливість, дуже низька мовна активність.

Тому, щоб запобігти усьому переліченому, автори врахували це у створених підручниках та посібниках, щоб максимально сприяти основному завданню уроків грамоти — захопити, зачарувати дитину процесом учіння.

Щоб дана програма була зреалізована, пропонуються такі підручники і навчальні посібники:

1. Підручник «БУКВАР», який складається з добукварної, букварної та післябукварної («БУКВАРИНКА») частин, за якими шестирічний школяр вчиться увесь навчальний рік, щодня разом з вчителем опрацьовує одну розгортку (1-2 сторінки) підручника.

Підручник у своїй основі має такі філософсько-методологічні засади: звуко-буквений, складовий, словесний принципи навчання грамоти українознавчого спрямування. Його зміст перейнятий українським національним духом, відповідає національній вдачі української дитини, сприяє інтелектуальному, духовно-моральному, естетичному розвитку, утвердженню чеснот і норм моралі. «БУКВАР» і «БУКВАРИНКА» формують в учнів **інтегративні знання**.

Автори пропонують спочатку вивчення всіх голосних звуків, а тільки засвоївши їх, приступати до вивчення сонорних і найчастотніших приголосних звуків.

Це дає змогу вчителю підготувати дитину-логопата (а у шестирічному віці ще недостатньо сформований мовленнєвий апарат дитини і в класах таких учнів є великий відсоток) до сприймання, відтворення приголосних звуків, в яких вона відчуває труднощі. Вчитель має змогу навчити дитину виділяти виучуваний звук серед інших, правильно вимовляти його (логопедична казочка Язичка), слухати інших мовців. А це сприятиме в подальшому швидкому розвитку фонематичного слуху.

2. У «ЗОШИТІ ДЛЯ ПИСЬМА» (у 2-х частинах) завдання органічно пов'язані з роботою на уроках навчання грамоти в добукварний і букварний періоди.

Завдання пропонуються найрізноманітніші, цікаві, викликаючи на таких важких уроках як письмо зацікавленість у дітей. Тут і переплутанки, і малюнкові самодиктанти, й утворення нових слів з літер поданого слова.

Для розвитку координації рухів руки під час письма, уміння відтворювати різні види ліній у зошитах пропонується перед написанням літер олівчиком промальовувати предмети, в яких заховані елементи виучуваної літери.

Предметні малюнки погруповані здебільшого логічними зв'язками, встановлюючи які учень повніше осмислюватиме навколишнє через взаємозв'язки.

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
книги.